Körmönfont bűnszövetkezetet lepleztek le Szegeden

Évek óta dézsmálták az állami vagyont — Vége Zsiga Kálmán és társai gyöngyéletének

A dolog ott folytatódott, hogy a Szegedi Kiskereskedelmi Vállalat 1-es számú vasárudájának vezetője, Zsiga Kálmán kijelentette a rendőrnyomozóknak: »Uraim, kár a fáradságért, hiszen ön jó fiú vagyok és akkora adag összeköttetéssel rendelkezem, hogy úgyis mihamarabb névreszóló kegyelmet fogok kapni.« Zsiga Kálmán ügye viszont ott kezdődött, hogy 1951-ben került a vasárudába vezetőként, ahol szinte kezdettől fogva letartóztatásáig

lopott, sikkasztott.

Amihez hozzáért, abból pénzt csinált, természetesen a maga hasznára. De kezdjük csak sorra-rendre Zsiga bűnlajstromát.

A Déma Cipőgyár villanyszerelője — egyben Zsiga sógora — Görög János, sűrűn megfordult a vasárudában különböző apróságok vásárlása ürügyén. Egy-egy filléres cikk kifizetése után azonban nagy pakkokkal távozott az üzletből. A csomagok Fráter János és Csikós József műköszörűsöknek voltak címezve, amit Görög el is juttatott valamennyi esetben a címzettnek. Zsigát áldották a piaci bazárosok is, akik filléres »bovli« árukat vásároltak nála. Ilyen vásárlásokkor Zsiga egy-két csomag zsebkést, vagy körömvágóollókat és egyebeket juttatott a bazárosok csomagjaiba, amiért végtelenül udvarias és hálálkodó kézszorítás közben a pult fölött a kezébe csúsztattak esetenként 2—3 darab rózsaszínű százast. Így tett Zsiga nőismerőseivel is, amiért viszont

másutt „számolta" el

a részére »esedékes« honoráriumot. Zsigát szerették a szitakészítők is, akik 300—400 forint borravaló ellenében általa bármikor hozzájuthattak az egyébként hiánycikkekként ismeretes szitavásznakhoz. Petrovics Rudolf kárpitos mester, Zsiga testi-lelki jóbarátja pedig szinte hozzá volt nőve a »nagystílű« árudavezetőhöz.

Petrovics húsz esetben kapott Zsigától nagyobb menynyiségű bútorrúgót, amiért nem is maradt háládatlan, mert egy rekamiét, két fotelt és négy kárpitozott széket készített neki. Zsiga pedig a munkadíj fejében ismét bútorrúgóval rukkolt ki, így honorálva a testi-lelki jóbarát »szívességét«.

Zsiga szerette a jó bort, erre mutat az a tény, hogy a termelőktől szívesen elfogadott 15—20 liter bort is egy tételben, amiért viszont dróttonatot, szeget, zománcos tűzhelyet és egyéb cikkeket adott. Az üzletben letett bort, lisztet, burgonyát, paprikát és miegyebet nem volt rest a lakására szállítani. Ha nem volt termény, megelégedett az „aprópénzzel" is, ha az rózsaszínű volt.

Zsiga Kálmán »végtelenül« szerette a családját és valamennyi retyerutyáját is, mert bőségesen ellátta őket a háztartásban szükséges konyhaedényekkel, evőeszközökkel és a háztartásban használatos szinte valamennyi cikkel, egyrészt lopott áruval, másrészt az elsőosztályú árut leértékelte, de csak a rokonsága részére. Széleskörű ismeretsége révén Zsiga többször volt hivatalos lakodalomba. Ilyenkor

nászajándékként

többszemélyes lopott evőeszközökkel rukkolt ki.

Az elmúlt év karácsonyán Zsiga a feleségét és nagyobbik gyermekét — és természetesen önmagát is — meglepte egy-egy vadonatúj bőrkabáttal. Ugyanakkor csináltatott 7900 forintért egy kombináltszekrényt. Ezt követően motorkerékpárt és három kerékpárt is vásárolt. Hogy telt minderre az egyébként vagyontalan mivoltából, 1400 forintos havi keresete mellett? A Kőrösi-halászcsárdában egy este könnyűszerrel othagyott öt darab százast a víg muzsikaszó mellett. Legutóbb azonban, amikor már érezte, hogy ég a talpa alatt a föld, a muzsikusokkal már azt húzatta: »Hej cigányok, cigányok, rossz világ jár rátok«. A házkutatás során a legdrágább fehérneműkből tömött szekrényt találtak Zsigáéknál, neki és a feleségének legalább harminc pár cipő sorakozott egymás mellett és annyi öltöny ruha, hogy négy életre is elegendő volna még egy miniszternek is. Az apósánál, Mertlik Sándor fuvarosnál 37 ezer forint készpénzt találtak elrejtve. S itt kapcsolódnak a többi társak is Zsiga ügyletébe. Zsiga sógora, Görög János, aki kezdettől fogva együtt dogozott vele, a Déma Cipőgyárból mindent ellopott, ami a kezeügyébe került. Főnökével, Csurman Lajossal vetélkedtek abban, hogy melyikőjük tud többet ellopni. A lopott gépalkatrészeket, villanyszerelési cikkeket a Szegedi Cipő Ktsznek 53 ezer forint értékben »dolgozták be«. Minderről természetesen hamis közületi blokkot adtak. Barna György Déma-cipőgyári főraktáros Göröggel küldette haza a lopott cikkeket, természetesen ezért Görögöt is honorálni kellett, szintén lopott anyagokkal. Mertlik Sándor fuvaros, Zsiga és Görög közös apósa fuvarozgatott a »gyerekeknek« és elrejtette a lopott holmikat. A bűnszövetkezet lelkére

százezer forintnál is több

kártevés nehezedik. A feleségek ruháskosarakkal hordták össze a különböző drága holmikat, amelyek most már bűnjelként szerepelnek majd a bírósági tárgyaláson. Ezekután próbálja hát Zsiga latbavetni az általa hangoztatott »összeköttetéseit«. Úgy véljük, a Pest és Szeged közötti lótás-futás egy pofa bagót sem ér, mert aki a társadalmi tulajdonhoz nyúl, annak lakolnia kell. Zsiga és társai pedig erre nagyon is rászolgáltak.

Lődi Ferenc

Sok gyümölcs volt a tegnapi piacon

Nincs párja a korai piacnak, mondják az árusok. Nyári napokon a hetipiacok korán kezdődnek, az a legügyesebb, aki a legkorábban a piacra ér és gyorsan eladja portékáját. Ilyen gyors piac volt a tegnapi is, mert mire az idő felmelegedett, akkorára sokan bevásároltak, a piac megritkult. Árut még a déli órákban is kaphattunk, hiszen a felhozatal szintén tekintélyes mennyiségű volt. Paradicsomot és zöldpaprikát is vásárolhattunk bőven, burgonyát és zöldborsót szintén. Sok zöldborsó maradt azonban ki, úgy látszik a vevők drágának találták. A gyümölcsféleségek felhozatalára sem lehet panasz, hiszen érett és befőttnek való sárgabarack, meggy, körte, alma kosárszámra volt.

Az árak a következőképpen alakultak:

Burgonya 1.60—2.20, fejes káposzta 1—1.50, tök 30—40 fillér, ugorka 1.50—2.50, paradicsom 9—10 Ft, zöldpaprikát 20 fillértől árulták. Egres literje 5.—, sárgabarck 2—3.50, körte 2.80—3.20, alma 2.50—3.50 forintot kértek kilójáért.

A tojás még mindig tartja az árát: darabja 1.20—1.30 Ft. Fiatal liba párja 120—140, kacsa 65, csirke párját 50 forintért tartották.

MIERT ROMLANAK A FOGAK?

Az archeológusok a nyolcezerötszáz évvel ezelőtti álkapcsokban egyetlen romlott fogat sem találtak. A Franciaországban megvizsgált, csiszolt kőkorszakból származó álkapcsokban a fogak 3.81 százaléka romlott. Később a gallok idején a romlott fogak aránya 6,34 százalékra emelkedett, majd a rómaiak idején 13.35 százalékra nőtt. M. Hartweg, az egyik párizsi múzeum kutatója ezt a jelenséget azzal magyarázza, hogy a fog romlása a szénhidrátok (liszt, cukor, stb.) fogyasztásával együtt jelent meg.

Ellenforradalmi napok az Újszegedi Kender- Lenszövőben

— I. —

A tiszaparti *üzemben, az Újszegedi Kender- Lenszövőben dolgoznak a gépek és az emberek becsületesen teljesítik kötelességeiket a munkában. Az ellenforradalom vihara végigszántott ebben az üzemben is. Erre emlékezünk...*

1956. október 23. Munka közben és a műszakváltás után csoportok vitáznak. A hír a budapesti fegyveres felkelésről bejárja az üzemrészeket. Az emberi fejekben különféle vélemények alakulnak ki. A munkások azonban dolgoznak a gépek mellett. A termelésben nincs említésre méltó zavar, ám az emberek gondolkodásában már jelentkeztek ennek nyomai. A szegedi József Attila-köri vita — amely az ellenforradalom városunkbeli harci riadója is volt — *erősítette a gyárban évek óta háttérbe húzódó jobboldali egyéneket, a kispolgárokat, vagy éppen az osztályellenséget.* Ezek az emberek különféle híreket eregettek szárnyra.

Hamu alatt izzott az ellenforradalmi parázs. A munkások azonban rendben termeltek. A volt MDP központi vezetésében eluralkodott kapkodás, a vezetés csődje, a tájékoztatás hiánya mindenképpen az ellenforradalmároknak, a zavarosban halászóknak kedvezett. Az újszegedi üzem dolgozói is *egyek voltak abban, hogy a hibáktól meg kell szabadulni, hogy tisztább, igazibb szocializmust építsünk, — a dolgozó emberek életének szépítésére. Egységesek voltak abban is, hogy néphatalom kell!* S tisztességes, a hibáktól való jogos szabadulási törekvéseiket körmönfont ravaszsággal, cinikus hidegséggel vitorlájába fogta az ellenforradalom. Az újszegedi ellenforradalmi szekértolók sem mondták nyíltan — mint ahogy egyetlen ellenforradalom nem mondja — tényleges céljaikat, hanem azt a munkásérdek köntösébe burkolták.

1956. október 25-re Szegeden már teljes volt a zűrzavar. Felléptek az ellenforradalom olyan tipikus lovagjai, mint a horthysta rendőrtiszt fia: *Kováts* József. Nem volt ez hatás nélkül a gyáriakra sem. Gyakran tették fel egymásnak a kérdéseket, amelyekre megnyugtató választ akkor nem tudtak kapni: *„Mi történik itt? Vajon hová vezet mindez?"*

S október 25-én a délutáni műszakba érkezők beszámoltak arról, hogy a városban erős zűrzavar ütötte fel a fejét. Ekkor már feltűnt jobboldali demagógiájával *Királyházi* Sándor művezető és *Patai* József művezető. Megálltak az Újszegedi Kender- Lenszövő gépei. A dolgozók kivonultak a Kossuth-szoborhoz, mert úgy hitték, hogy ármány nem nyergeli meg tisztességes kívánságaikat. A felvonulás — bár gyakran provokálni igyekeztek — rendben haladt. A menetben részt vett a gyári pártszervezet vezetőségének több képviselője is. Ezzel jelképesen azt is ki akarták fejezni, hogy a hibák ellen a párt fellép, s el van szánva azok megszüntetésére.

A leszálló estében még mindig az utcán voltak az emberek. Forrófejű diákok fáklyájának fénye lobot vetett az estében. Torz és rendszerellenes kijelentéseket is süvöltöztek a levegőbe.

Szaporodtak a vészterhes felhők...

Október 26-án a gyárban meghúzódó jobboldali személyek, ellenforradalmi lovagok már *nyíltan* cselekedtek. Azok, akik a „demokrácia" bajnokaiként tetszelegtek, megkezdték a kommunisták kíméletlen eltávolítását. Mindezt azért, mert bűnük az volt, hogy kommunisták. *Kéri* Imre — ez a nekivadult ládaszögező, az ellenforradalmárok eszköze — felkereste *Pavlovits* Lászlót, a munkaügyi osztály vezetőjét és nyomdafestéket nem tűrő hangon közölte vele, hogy hagyja el a gyárat. Erre a sorsra jutott az egyszerű bérelszámoló, *Márki* Andrásné is. Ráfogták, hogy ávós-spicli. Elég volt ez a rágalmazó kijelentés arra, hogy üldözőbe vegyenek embereket. Így járt *Fischer* Miklós, az erőtelep alapszervezetének párttitkára, majd *Balázs* Lajos vezetőgépészt is elüldözték.

A „vezérek" ekkor már lázas tevékenységbe fogtak, hogy valamiféle „munkástanácsot" összetákoljanak. A kultúrterem ruhatárában összehívták az üzemrészek képviselőit. Erről a gyűlésről tudott az üzem pártbizottsága is, azonban a józan szó itt már nem érvényesült. Több becsületes embert távolítottak el a gyűlésről azért, mert párttagok voltak. A vállalat igazgatója, *Pongrácz* István, aki nagy hangon és szépen tudott szónokolni a helytállásról, az első pillanattól kezdve a gyűlésezők, illetve az enyhén szólva „gyanús vezérek" bizalmát kereste.

A gyűlés több nagyhangú résztvevőjének sikerült keresztülvinniök, hogy a „munkástanács" elnöki tisztségével Királyházi Sándor művezetőt bízzák meg. S az a *Királyházi* Sándor, akivel az üzem pártszervezete éveken át elnéző és türelmes volt, segítették családi házának építését, mindenről megfeledkezett, *azonnal kézbe vette a hatalmat és cimboráival intézkedéseket tett.* Kiderült, hogy Királyházi igazi énje a demagógia, az uszítás és nem érdemelte meg azt a cikket sem, amelyet az újság jóval az ellenforradalom előtt éppen a jóindulattól vezettetve róla írt.

(Folytatjuk.)

Hozzászólás Eörsy Júlia könyvének vitájához

Egyetértek a bírálókkal: Eörsy portréja Juhászról — úgy, ahogy van — teljes egészében nem fogadható el hitelesnek. De hány elrajzolt kép van a költőről, és mégis mind (Eörsyé is) egy-egy ismeretlen arcát mutatja meg, ha a teljesség gazdagságától távol áll is. Másrészt — ami a könyv érdeme — az is lényeges, fontos az irodalomtörténészek számára, ami nem objektív, sőt szubjektív elrajzolás abból a szempontból, hogy milyen volt az a nő, akibe Juhász szerelmes volt, milyennek látta és látja a költőt Eörsy Júlia.

Mert Eörsy Júliába szerelmes volt Juhász. Igazolja ezt a könyv dokumentumanyaga. Milyen alapon lehet rágalmazásnak, kitaláltnak, koholtnak tartani ezt? Tudomásom van arról, hogy a szerkesztő szövegkritikai alapossággal ellenőrizte az Eörsy birtokában lévő dokumentumokat, összevetve a könyvvel. Kinek higgyünk? A Júlia-verseknek, Juhász-leveleknek, a tényeknek, vagy a kritikusoknak, akik bizonyítás nélkül állítják az ellenkezőjét? Tehet az egyházi házasságlevél arról, hogy tanúi azóta már nincsenek az élők sorában?

Ellenérvek azért vannak: Juhász újságíró-barátainak nem említette Eörsy Júlia nevét. De ki tud máramarossziget szerelméről, melynek versek sora őrzi az emlékét? Még Halmi Bódog sem, aki ott legközelebb állt Juhászhoz.

A külső jellemzésről: csak Kosztolányi vehette észre a vidéki tanár lyukas cipőjét és elmaradhatatlan, piszkos, fehér zokniját — Eörsy nem?

Kétségtelen: a könyv legfőbb hibája az, hogy Juhász családja — enyhén szólva — negatív beállítást kap. Szeretném ideírni az Édesanyám című verset, mely igazabb, mint Eörsy könyve. Hogy miért került ellentétbe Eörsy a családdal, nem tudom. Vallásosságban megegyeztek. Nem szabad elfelejteni, hogy édesanyja azt szerette volna, ha Juhász szerzetesnek megy, erről tanúskodik Rozsnyai Kálmánhoz írott levele 1907-ből. Ez volt a helyzet később is? Nem tudom.

Mérlegre téve a könyv erényeit és hibáit: helyesnek tartom a kiadást, már csak a közölt nagyszámú ismeretlen dokumentum miatt is. Talán azért mégis helyesebb lett volna, ha nem népszerű, hanem tudományos jellegű sorozatban jelenik meg. Miért titkolnánk el Juhász életének egy ismeretlen szakaszát? Miért féljünk ennek megismerésétől? Nem is értem, miért rohanja meg a könyvet (alapos, igényes, adatokra támaszkodó bírálatok helyett) a személyeskedő, megalapozatlan kritika.

Grezsa Ferenc
tanár
Kistelek

Baj van a tisztasággal a Szent István téren

A Szent István téren lakó dolgozók az utóbbi időben sokat panaszkodnak, mert baj van a környék tisztaságával. Féltik gyermekeiket ugyan úgy, mint minden szülő a gyermekparalízistől. Orvosi előadásokból ismerik, a napilapokból sokat olvastak arról, hogyan lehet védekezni a betegség ellen. Az első legegyszerűbb védekezési forma: a tisztaság. Tiszta legyen otthonunk, környezetünk, tisztán kezeljük az élelmiszert. Írtsuk a betegség terjesztőit, a legyeket.

A Szent István tér környéki lakók hiába tartják tisztán lakásukat, hiszen a télen a Víztorony alján vízzel telt gödör áll — esős időben vízzel telik meg — és

millió számra terem itt a szúnyog.

Ezt a vizet használják fel a kutyatulajdonosok kutyáik fürdetésére is. A tér másik oldalán

a Búza-vendéglő előtt

álló lovak — még gazdáik lehajtanak egy-két nagyfröccsöt — nyugodtan piszkolnak és a trágyán vígan lakmároznak a legyek, majd utána lakásról lakásra vonulnak az aggódó szülők legnagyobb bosszúságára.

A Szent István tér 5. számú házban talán még elképesztőbb a helyzet. Kilenc lakónak 15 apró gyermeke kér sürgős segítséget. A ház egyik lakója farkaskutyák tenyésztésével foglalkozik.

Állandóan két-három kutya szomorítja a ház lakóit.

Elkerítették ugyan őket, de ez a lényegen nem változtat. A vágóhídról — vagy máshonnan — nagy darab húsokat hoz a gazda; ezer számra körülöttük a légy, a különböző rovarok, nem is beszélve a bűzről.

Az udvar másik felébe rakják be a piaci árusok áruikat. Ha kiszabadulnak a kutyák, a zöldségen játszadoznak és más »nemesebb aktusokat« is elvégeznek a sárgarépás kupacok tövében és ezeket az árukat másnap nyugodt lelkiismerettel eladják.

Ezenkívül még egy nagy rakás szemét fertőzi az udvar, a ház levegőjét. A ház lakói már figyelmeztették a kutyatartót; a házirend rá is vonatkozik — nem szabad a házban kutyát tartani. — De nincs semmi eredménye. A lakók már jártak a tanács egészségügyi osztályán is, ott azt a választ kapták, nem tartozik rájuk. Kihez tartozik?

Hova forduljanak jogos követeléseikkel a ház lakói?

Ha nem tartozik a tanácsra, akkor siessen a ház lakói segítségére az a szerv, amelyiknek kötelessége felszámolni az ilyen egészségtelen környezetet. S fontos a Szent István tér tisztántartása is.

„Csomagolt erőművek"

»Csomagolt erőműveknek« nevezik a világhírű csehszlovák ipar újtípusú hőerőművét, amely iránt külföldön igen nagy az érdeklődés. A »csomagolt erőmű« berendezéseit úgynevezett blokkokban juttatják el a rendeltetési helyre. Egy-egy blokk súlya nem haladja meg a 18 tonnát és éppen ezért viszonylag könnyen szállítható. A »csomagolt erőművek« gyártása lehetővé teszi, hogy a szükség esetén még a legtávolabbi vidéket is ellássák villamosenergiával. Az újtípusú erőművek kapacitása 750-től 1500 kilowattig terjed.

Magyar Népi Művészegyüttes alakult a romániai Sztálinvárosban

Néhány nappal ezelőtt több mint 200 sztálinvárosi magyar dolgozó gyűlt össze a tartományi néptanács díszterében, hogy a párt javaslatára megalakítsa a magyar népi művészegyüttest. Az alakuló ülésen ott voltak az őszhajú dalárdisták, a fiatal énekesek, táncosok, a Temelia cementgyár hírneves színjátszó gárdája.

A magyar művészegyüttesbe eddig több mint 300-an kérték felvételüket.

Az énekkarral, tánccsoporttal, zenekarral, színjátszó csoporttal és népművészeti csoporttal rendelkező művészegyüttes a tervek szerint Kodály Zoltán Hári Jánosával mutatkozik be. Ezzel párhuzamosan valamennyi csoport önálló műsorra is készül.